

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

บาสเกตบอลเป็นกีฬาสากลที่มีอายุมากกว่าหนึ่งร้อยปี ได้รับความนิยมในประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก ถูกคิดค้นขึ้นเมื่อปี ค.ศ.1891 โดย ดร.เจมส์ เอ เนสมิท (Dr. James A. Naismith) ที่ประเทศสหรัฐอเมริกา กีฬาชนิดนี้ได้ถูกบรรจุไว้ในรายการแข่งขันกีฬาโอลิมปิก ตั้งแต่การแข่งขันครั้งที่ 11 ค.ศ.1936 ณ กรุงเบอร์ลิน ประเทศเยอรมนี สหพันธ์บาสเกตบอลนานาชาติ (Federation Internationale de Basketball-International Basketball Federation โดยใช้ชื่อย่อว่า FIBA) ได้ถูกก่อตั้งขึ้นเมื่อ ค.ศ.1932 เพื่อส่งเสริม และกำกับดูแลกีฬามีสหพันธ์บาสเกตบอลทั่วโลก ปัจจุบันมีประเทศและดินแดนอิสระที่เป็นสมาชิกของสหพันธ์บาสเกตบอลนานาชาติ 213 ประเทศ (FIBA, 2009) สำหรับประเทศไทยนั้นยังไม่เป็นที่แน่ชัดว่ากีฬาบาสเกตบอลเริ่มเข้ามาเมื่อใด บทเขียนของถนอมวงศ์ กฤษเพ็ชร (2538, หน้า 56) ระบุว่า มีผู้พบเห็นการเล่นบาสเกตบอลครั้งแรกในปี 2544 ภายหลังบาสเกตบอลถูกคิดค้นขึ้น 10 ปี ซึ่งเป็นสมัยรัชกาลที่ 5 บัณฑิตหาญธงชัย (2551, หน้า 30) ได้กล่าวว่า ในสมัยรัชกาลที่ 6 และ 7 กีฬาสถาบันสนุนกีฬาสากล รวมถึงกีฬาบาสเกตบอลด้วย มีการบรรจุกีฬาบาสเกตบอลลงในหลักสูตรของโรงเรียนฝึกหัดตำรวจ และทหาร ช่วงเวลาที่สำคัญอีกช่วงหนึ่งคือ เมื่อปี 2477 มีการเขียนตำราและกติกาบาสเกตบอลขึ้น โดย นายพคุณ พงษ์สุวรรณ และในปีเดียวกันกระทรวงธรรมการ (ปัจจุบันคือกระทรวงศึกษาธิการ) ได้เปิดอบรมครูทั่วประเทศจำนวน 100 คน มาเรียนรู้วิธีการเล่นกีฬาบาสเกตบอล โดยมี พล.ต.อ.หลวงชาติ ตระกาลโกศล ซึ่งมีความรู้ ความชำนาญการเล่นกีฬาบาสเกตบอลจากที่ได้ไปศึกษาที่ประเทศสหรัฐอเมริกา ต่อมาได้มีการจัดการแข่งขันกีฬาบาสเกตบอลของกรุงเทพมหานครขึ้น และแพร่หลายไปสู่จังหวัดต่าง ๆ ในประเทศไทยอย่างกว้างขวาง และเมื่อวันที่ 6 กรกฎาคม 2495 ได้จัดตั้งสมาคมบาสเกตบอลแห่งประเทศไทยขึ้น และสมาคมฯได้เข้าเป็นสมาชิกสหพันธ์บาสเกตบอลนานาชาติ เมื่อวันที่ 10 กรกฎาคม 2496 (กลุ่มพัฒนาหลักสูตรและฝึกอบรม สำนักการกีฬา กรมพลศึกษา, 2539, หน้า 8) กีฬาบาสเกตบอลได้รับความนิยมอย่างกว้างขวาง สถาบันการศึกษาต่าง ๆ มีการบรรจุกีฬาบาสเกตบอลไว้ในหลักสูตร ประชาชนทั่วไปเล่นบาสเกตบอลเพื่อสุขภาพและมีการจัดการแข่งขันอย่างแพร่หลาย มหกรรมกีฬาสำคัญ ๆ ระดับนานาชาติ มักมีการแข่งขันบาสเกตบอลอยู่ด้วยเสมอ ไม่ว่าจะเป็นการแข่งขันกีฬา ซีเกมส์, เอเชียนเกมส์

และโอลิมปิก นอกจากนี้ยังมีการแข่งขันบาสเกตบอลชิงแชมป์โลก (World Championship) ในประเภท และกลุ่มอายุต่าง ๆ อีกด้วย

เป็นที่น่าสังเกตว่าการสื่อสารเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้กีฬาสเกตบอลได้รับความนิยมอย่างแพร่หลายทั่วโลกโดยมีสื่อเป็นตัวกลางในการสื่อสาร ไม่ว่าจะเป็นสื่อสิ่งพิมพ์ หรือสื่ออิเล็กทรอนิกส์ต่าง ๆ ทำให้มนุษย์สามารถส่ง และรับข้อมูล ข่าวสารได้อย่างแพร่หลายมากขึ้น การแข่งขันกีฬาสเกตบอลในหลายรายการของบางประเทศเต็มไปด้วยสถิติข้อมูล มีเนื้อหาสาระสร้างความสนใจในสังคมอย่างกว้างขวาง ในบางประเทศสถิติข้อมูล การนำเสนอข่าว การจัดการแข่งขัน กลายเป็นวัฒนธรรมทางกีฬาซึ่งเป็นที่ควบคู่ไปกับการดำเนินชีวิตของคนในสังคมเป็นจำนวนมาก ดังเช่นในประเทศสหรัฐอเมริกา จีน ฟิลิปปินส์ และในประเทศที่บาสเกตบอลมีความเจริญก้าวหน้า จนกลายเป็นกีฬาเป็นอาชีพ สหพันธ์บาสเกตบอลนานาชาติได้มีการผลิตเอกสารที่เป็นข้อมูลสถิติ ประวัติ การจัดการแข่งขัน ข้อมูลเกี่ยวกับกีฬาสเกตบอลสำหรับสื่อมวลชนไว้อย่างน่าสนใจ โดยใช้ชื่อว่า FIBA Media Guide (FIBA, 1996, 1998, 2003, 2007, 2008) NBA ซึ่งเป็นบาสเกตบอลอาชีพในสหรัฐอเมริกา ได้มีการผลิตเอกสารชื่อว่า NBA Media Guide ทั้งในรูปแบบหนังสือคู่มือ นอกจากนี้มหาวิทยาลัยต่าง ๆ ในสหรัฐอเมริกาที่แข่งขันกีฬาสเกตบอลในกำกับของ NCAA ก็ได้มีการผลิตหนังสือคู่มือ Media Guide ที่เป็นเอกสารโปรแกรมบาสเกตบอลของทีมมหาวิทยาลัยออกมาทุกปี หนังสือคู่มือดังกล่าวอาจเป็นส่วนสำคัญที่มีส่วนทำให้กีฬาสเกตบอลได้รับการแพร่หลายอย่างกว้างขวาง ทำให้การจัดการแข่งขันกีฬาสเกตบอลมีความเจริญก้าวหน้า และพัฒนาจนกลายมาเป็นกีฬาอาชีพโดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศสหรัฐอเมริกา สำหรับประเทศไทยกีฬาสเกตบอลได้รับความสนใจจากคนในสังคมเป็นที่รู้จัก และจากการศึกษาข้อมูลรวมถึงได้สอบถามจากผู้ที่อยู่ในวงการกีฬาสเกตบอล พบว่าองค์กรหลักที่ดำเนินการเกี่ยวกับกีฬาสเกตบอลนั้นมีหลายองค์กรด้วยกัน ได้แก่ สำนักงานพัฒนาการกีฬาและนันทนาการ (สพก.) คณะกรรมการกีฬามหาวิทยาลัยแห่งประเทศไทย (กกมท.) สมาคมบาสเกตบอลแห่งประเทศไทย (ส.บ.ท.) การกีฬาแห่งประเทศไทย (กกท.) หน่วยงานเอกชน และรัฐวิสาหกิจอื่น ๆ ซึ่งจัดดำเนินการการแข่งขันกีฬาสเกตบอลรายการต่าง ๆ มาเป็นเวลานาน เช่น กีฬามหาวิทยาลัยแห่งประเทศไทย กีฬานักเรียนนักศึกษาแห่งประเทศไทย กีฬายาวชนแห่งชาติ กีฬาแห่งชาติ และบาสเกตบอลชิงถ้วยพระราชทานฯ เป็นต้น แต่ปรากฏว่าประวัติ สถิติการแข่งขัน ข้อมูลรายละเอียดที่น่าสนใจของรายการแข่งขัน ต่าง ๆ มิได้อยู่รวมกัน มีความกระจัดกระจายอย่างมาก ค้นหาได้ยาก จึงอาจกล่าวได้ว่าในระยะเวลาประมาณ 100 ปีที่ผ่านมา ประเทศไทยยังไม่มีเอกสารลักษณะดังกล่าวนี้ (Media Guide) ที่จะเป็แหล่ง

รวบรวมข้อมูลสำคัญ ๆ ทั้งหมดเกี่ยวกับกีฬาบาสเกตบอลในประเทศไทยเพื่อที่จะให้ทราบถึงความเป็นมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน อันจะนำไปสู่แนวทางการพัฒนาในอนาคต ตั้งแต่ระดับเยาวชนจนถึงประชาชนทั่วไปในแต่ละปี ทีมที่เข้าร่วมการแข่งขัน ผลการแข่งขัน สถิติต่าง ๆ และข้อมูลอื่น ๆ ที่จะประโยชน์ต่อทั้งตัวนักกีฬา ผู้ฝึกสอน ในการพัฒนาทีมของตน รวมทั้งสื่อมวลชนที่จะนำข้อมูลไปนำเสนอต่อสาธารณะได้อย่างมีสาระ ถูกต้อง ชัดเจนและน่าสนใจ

ด้วยเหตุดังกล่าวผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษา และพัฒนาหนังสือคู่มือกีฬาบาสเกตบอลไทยสำหรับสื่อมวลชน (Thailand Basketball Media Guide Book) เพื่อเป็นแนวทางของหนังสือคู่มือกีฬา และเป็นประโยชน์ในการพัฒนากีฬาบาสเกตบอลในประเทศไทยต่อไป

คำถามการวิจัย

1. หนังสือคู่มือกีฬาบาสเกตบอลไทยสำหรับสื่อมวลชนควรประกอบไปด้วยเนื้อหาอะไรบ้าง
2. หนังสือคู่มือกีฬาบาสเกตบอลไทยสำหรับสื่อมวลชนควรมีองค์ประกอบและคุณลักษณะอย่างไร
3. หนังสือคู่มือกีฬาบาสเกตบอลไทยสำหรับสื่อมวลชนที่พัฒนาขึ้นตรงตามความต้องการของบุคคลในวงการกีฬาบาสเกตบอล และสื่อมวลชนหรือไม่

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

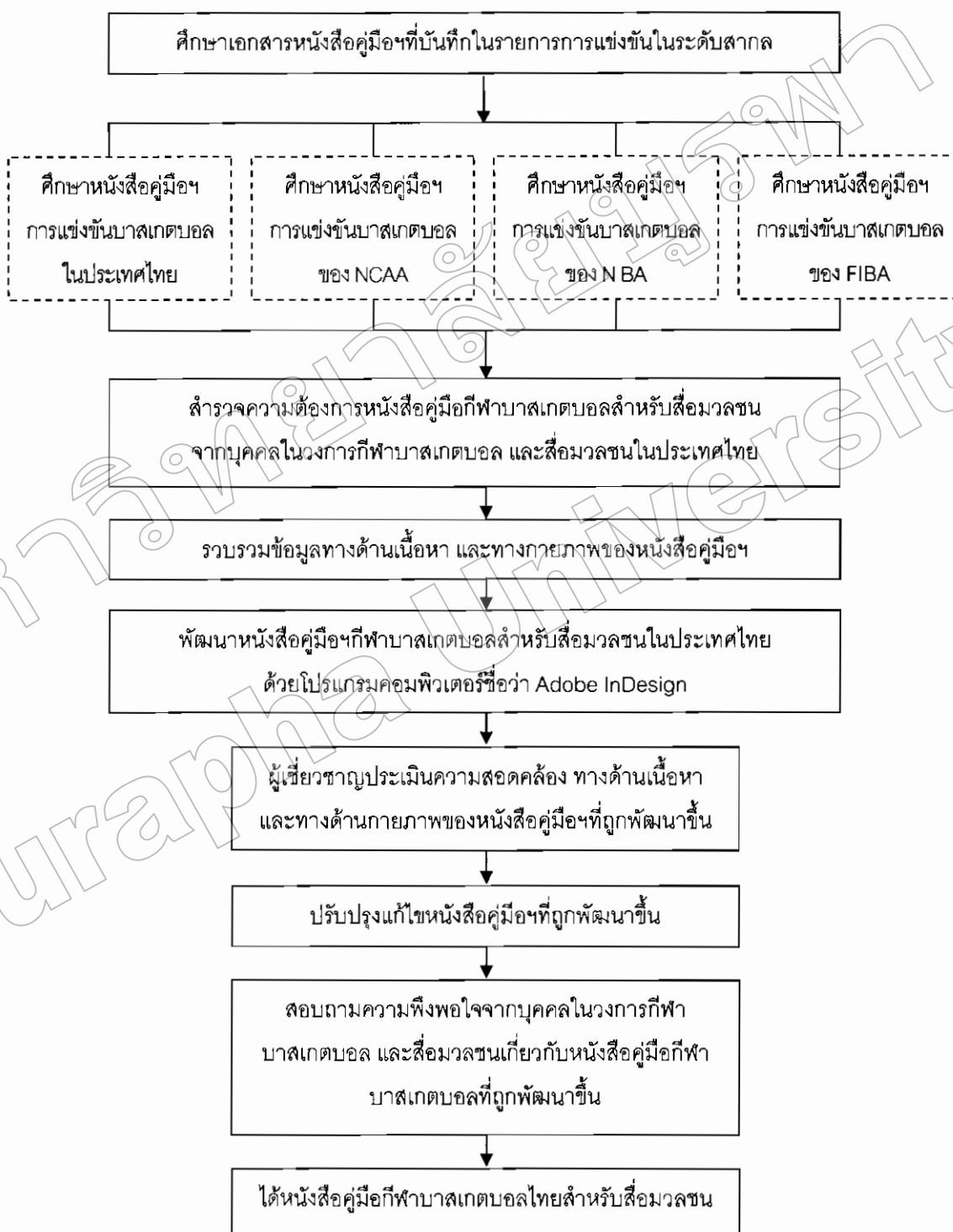
1. เพื่อศึกษาองค์ประกอบ ลักษณะทางด้านเนื้อหา และทางด้านกายภาพของหนังสือคู่มือกีฬาบาสเกตบอลสำหรับสื่อมวลชน (Media Guide)
2. เพื่อศึกษาความต้องการของบุคคลในวงการกีฬาบาสเกตบอล และสื่อมวลชนไทยต่อหนังสือคู่มือกีฬาบาสเกตบอลที่จะพัฒนาขึ้น
3. เพื่อพัฒนา และประเมินหนังสือคู่มือกีฬาบาสเกตบอลไทยสำหรับสื่อมวลชนที่พัฒนาขึ้น

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับการวิจัย

ได้หนังสือคู่มือกีฬาบาสเกตบอลไทยสำหรับสื่อมวลชนที่สามารถให้ข้อมูลเกี่ยวกับกีฬาบาสเกตบอลในประเทศไทย ซึ่งมีประโยชน์กับหลายฝ่ายรวมถึงบุคคลในวงการกีฬาบาสเกตบอล และสื่อมวลชน และจะเป็นแนวทางในการพัฒนาหนังสือคู่มือกีฬาอื่น ๆ อันจะเป็นการช่วยพัฒนาวงการกีฬาของชาติต่อไป

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ผู้วิจัยได้สร้างกรอบแนวคิดในการวิจัยเพื่อให้เห็นภาพรวมของการดำเนินการวิจัยดังนี้

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัย และพัฒนา
2. การวิจัยครั้งนี้มุ่งพัฒนาคู่มือกีฬาบาสเกตบอลไทยสำหรับสื่อมวลชน ในรูปของสิ่งพิมพ์ โดยแบ่งเป็น 2 ด้านดังนี้

2.1 ด้านเนื้อหาหนังสือคู่มือกีฬาบาสเกตบอลไทยสำหรับสื่อมวลชน ได้ศึกษาแนวทางของ Media Guide Book ในระดับสากล ที่สหพันธ์บาสเกตบอลนานาชาติ (FIBA), บาสเกตบอลอาชีพประเทศสหรัฐอเมริกา (NBA) และบาสเกตบอลระดับอุดมศึกษาของสหรัฐอเมริกา (NCAA) ได้สร้างขึ้น และปรับให้เหมาะสม และสอดคล้องตามความต้องการของบุคคลในวงการกีฬาบาสเกตบอลของไทย

2.2 ด้านลักษณะทางกายภาพ

2.2.1 ให้นำหนังสือคู่มือเล่มนี้เป็นหนังสือภาพประกอบเนื้อหา

2.2.2 ชนิดของภาพประกอบส่วนปกเป็นภาพสี

2.2.3 ชนิดของภาพประกอบเนื้อหาภายในเล่มเป็นภาพสี

3. องค์ประกอบของหนังสือคู่มือกีฬาบาสเกตบอลเป็นไปตามรูปแบบ และวิธีการสร้างหนังสือคู่มือ (Guide Book) จากการศึกษาเอกสารวิธีการผลิตหนังสือ และหนังสือคู่มือกีฬาบาสเกตบอลระดับสากล

4. ใช้โปรแกรม Adobe InDesign CS4 โดยสามารถดาวน์โหลดการใช้งานฟรีได้ที่ <http://www.adobe.com> (Adobe, 2009) ในการสร้างหนังสือคู่มือกีฬาบาสเกตบอลสำหรับสื่อมวลชน

5. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา แบ่งเป็น 2 กลุ่ม ซึ่งประกอบด้วย

5.1 บุคคลในวงการกีฬาบาสเกตบอล จำนวน 30 คน ได้แก่

5.1.1 ผู้ฝึกสอนทั้งประเภททีมชายและหญิง (กีฬามหาวิทยาลัยรอบสุดท้าย, ชิงถ้วยพระราชทานฯ) ผู้ฝึกสอนเยาวชนทีมชาติ และทีมชาติ ปี 2551-2552 จำนวนทั้งสิ้น 54 คน
สุ่มเลือกแบบเจาะจงมาจำนวน 20 คน

5.1.2 บุคลากรของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการแข่งขันกีฬาบาสเกตบอลในประเทศไทยในรายการสำคัญ ๆ ประจำปี ได้แก่ สำนักงานพัฒนาการกีฬาและนันทนาการ (สพก.) คณะกรรมการกีฬามหาวิทยาลัยแห่งประเทศไทย (กกมท.) สมาคมบาสเกตบอลแห่งประเทศไทย (ส.บ.ท.) และการกีฬาแห่งประเทศไทย (กกท.) (หน่วยงานละ 2 คน)
จำนวน 8 คน

5.1.3 ผู้ตัดสินของไทยที่ได้ขึ้นทะเบียนเป็นผู้ตัดสินนานาชาติ (FIBA Referee)

จำนวน 2 คน

5.2 สื่อมวลชน จำนวน 30 คน เป็นผู้สื่อข่าวกีฬาบาสเกตบอลของสำนักสื่อต่าง ๆ ได้แก่ สื่อสิ่งพิมพ์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ที่ไปทำข่าวการแข่งขันกีฬาบาสเกตบอลในการแข่งขันกีฬาบาสเกตบอล 2 รายการ

5.2.1 การแข่งขันบาสเกตบอลกีฬามหาวิทยาลัยแห่งประเทศไทยรอบสุดท้าย (มกราคม 2552) หรือ การแข่งขันกีฬานักเรียนนักศึกษาแห่งประเทศไทย (กุมภาพันธ์ 2552)

5.2.2 การแถลงข่าวการแข่งขันกีฬาบาสเกตบอลหญิง อายุไม่เกิน 19 ปี ชิงแชมป์โลก (กุมภาพันธ์ 2552)

ข้อตกลงเบื้องต้นของการวิจัย

ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์แหล่งข้อมูลที่เป็นตัวบุคคล ถือว่าเป็นข้อมูลที่ต้องดูแล

ข้อจำกัดของการวิจัย

ในบางเรื่องของกีฬาบาสเกตบอลในประเทศไทยไม่สามารถรวบรวมข้อมูลให้สมบูรณ์ได้ เนื่องจากเกิดการสูญหาย หรือไม่มีการบันทึกเก็บไว้

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. หนังสือคู่มือกีฬาบาสเกตบอล หมายถึง สิ่งพิมพ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเพื่อใช้รวบรวมสถิติ ประวัติการแข่งขัน รายการการแข่งขัน ข้อมูลสำคัญต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับกีฬาบาสเกตบอลในประเทศไทย

2. บุคคลในวงการกีฬาบาสเกตบอล หมายถึง ผู้ฝึกสอน ผู้ปฏิบัติหน้าที่ ในหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการแข่งขันกีฬาบาสเกตบอลในประเทศไทย และผู้ตัดสินระดับนานาชาติ (FIBA Active Referee)

3. ผู้ฝึกสอน หมายถึง ผู้ที่ทำหน้าที่ฝึกสอนทีมบาสเกตบอลในระดับชาติ, สโมสรระดับ ด้วย ก. และมหาวิทยาลัยที่แข่งขันรอบสุดท้ายในการแข่งขันกีฬามหาวิทยาลัยปี 2551

4. หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดการแข่งขันกีฬาบาสเกตบอลในประเทศไทย หมายถึง บุคลากรของสมาคม หรือองค์กรที่จัดการแข่งขันกีฬาบาสเกตบอลในประเทศไทย ได้แก่ สำนักงานพัฒนาการกีฬาและนันทนาการ (สพก.), คณะกรรมการกีฬามหาวิทยาลัยแห่งประเทศไทย (กกมท.), สมาคมบาสเกตบอลแห่งประเทศไทย (ส.บ.ท.) และการกีฬาแห่งประเทศไทย (กกท.)

5. **ผู้ตัดสิน** หมายถึง ผู้ตัดสินของสมาคมบาสเกตบอลแห่งประเทศไทย ที่ได้ขึ้นทะเบียนเป็นผู้ตัดสิน และสามารถตัดสินเกมนานาชาติได้ (FIBA Active Referee)

6. **สื่อมวลชน** หมายถึง ผู้สื่อข่าวกีฬาบาสเกตบอลของสำนักสื่อต่าง ๆ ได้แก่ สื่อสิ่งพิมพ์ และสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ที่ไปทำข่าวการแข่งขันกีฬาบาสเกตบอล 2 รายการ ได้แก่ การแข่งขันกีฬามหาวิทยาลัยแห่งประเทศไทยรอบสุดท้าย (มกราคม 2552) หรือ การแข่งขันกีฬานักเรียนนักศึกษาแห่งประเทศไทย (กุมภาพันธ์ 2552) และ การแถลงข่าวการแข่งขันกีฬาบาสเกตบอลหญิงอายุไม่เกิน 19 ปี ชิงแชมป์โลก (กุมภาพันธ์ 2552)

7. **โปรแกรม Adobe InDesign** คือ โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปเฉพาะ สำหรับการออกแบบสิ่งพิมพ์ โดยผู้วิจัยได้เลือกใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ชื่อว่า Adobe InDesign CS4